

SPREMLJAJTE SVOJE STROŠKE

Kam je šel ves moj denar? Vse je vedno dražje! Zagotovo poznate razmere: Vaša nakupovalna košarica v supermarketu ostaja enaka, vendar ste šokirani, ko vidite, da so stroški zanjo iz tedna v teden višji. Enako se zgodi, ko pogledate račune za elektriko in plin, ko napolnite avto z bencinom ali ko dobite mesečno najemnino za stanovanje. Kaj če se pralni stroj sam od sebe pokvari? Ali je še dovolj denarja za popravilo?

Pregled nad mesečnimi izdatki z vodenjem proračunske knjige vam lahko pomaga odkriti nepotrebne izdatke in prihraniti denar.

Pregled "Spremljajte svoje stroške"

Kako lahko izračunam
svoje mesečne prihodke
in stroške?

Vsebina
Vsakdanje življenje
Fiannce
Nadaljne učenje

Kognitivni proces
Vodenje situacij
Analiza situacij
Procesiranje informacij
Kritično razmišljanje

**Ciljna skupina (vključno s potrebnimi
predhodnimi znanji in kompetencami)**

Odrasli učenci z osnovnimi matematičnimi
(in digitalnimi) spretnostmi

X1

Vsebina
Količina in število
Uporaba kalkulatorja
Uporaba preglednic
Digitalne spretnosti

Razpolaganje
Samozavest
Težave pri matematiki

**Učenci so razvili spretnosti spremljanja in
upravljanja vsakodnevnih izdatkov z
gospodinjstvom proračunom (pisnim ali
digitalnim).**

Main information

Vsebina	<p>Količina in število: seštevanje in odštevanje z velikim številom</p> <p>Uporaba kalkulatorja (za preverjanje rezultatov)</p> <p>Uporaba digitalnih spretnosti (preglednice ali spletna orodja za spremljanje stroškov)</p>
Ciljna skupina	<p>Odrasli učenci z osnovnimi aritmetičnimi spretnostmi (in sposobnostjo uporabe kalkulatorja).</p> <p>odrasli učenci, ki so pripravljeni razmisliti o svojem finančnem položaju</p>
Učna namera	<p>Kakšen je namen odraslih, da se soočijo s tem problemom?</p> <ul style="list-style-type: none"> – Matematična pismenost za osebne in zasebne namene
Trajanje	Približno 3 učne ure
Material in gradivo	Kartice, flipchart, sledilniki stroškov, proračunske knjige, spletna orodja, delovni listi
Velikost skupine	Do 10 učencev
Opis problema	Zlasti v času, ko je vse dražje, je pomembno imeti pregled nad svojimi izdatki.
Delovna vprašanja	<p>Kakšna je opredelitev "prihodkov" in "odhodkov"?</p> <p>Katere so različne kategorije stroškov?</p> <p>Ali lahko pravilno ocenim svoje dnevne/tedenske/mesečne stroške?</p> <p>Kako lahko izpolnim knjigo za sledenje izdatkom/proračunsko knjigo?</p> <p>Kako lahko izračunam prihodke, odhodke in razliko med njimi?</p> <p>Kako lahko ugotovim morebitne prihranke?</p> <p>Kako lahko računam z velikimi številkami?</p> <p>Kako lahko uporabim kalkulator za preverjanje rezultatov?</p> <p>Kako lahko uporabljam digitalna orodja za sledenje izdatkom?</p>
Učni izidi in rezultati	<p>Učenci lahko izpolnijo proračunsko knjigo (lastnoročno ali digitalno), da imajo pregled nad svojimi mesečnimi izdatki. Ugotovijo lahko morebitne možnosti varčevanja in posledično sprejemajo premišljene odločitve.</p>
	Neobvezno (odločitev države)

Working plan

Čas (lekcija)	Opis vsebine/aktivnosti	Material	Metodične in didaktične informacije ¹
30 min +	<p>Aktivacija</p> <p>Kakšne stroške imajo učenci v vsakdanjem življenju?</p> <p>Učenci vsako postavko zapišejo na kartico, nato se pogovorijo in vse kartice razvrstijo v različne kategorije, kot so hrana, prevoz, mobilna komunikacija, prostočasne dejavnosti, ...</p> <p>Predstavitve primera knjige za beleženje izdatkov / proračuna</p> <p>Morda bo treba pojasniti pojma "prihodki" in "odhodki".</p>	<p>Kartice</p> <p>Flipchart/bela tabla</p> <p>Predstavitve na Flipchart/Whiteboard</p> <p>Sledenje izdatkom</p> <p>Knjiga proračuna (Dodatek 1, Dodatek 2)</p> <p>Spletno orodje (Dodatek 3)</p>	<p>Vprašanja</p> <p>Kognitivne aktivacije</p> <p>Postavljanje ciljev</p>
10 min	<p>Ocenjevanje</p> <p>Učenci ocenijo svoje dnevne/tedenske/mesečne stroške. Svojih ocen ne delijo z drugimi učenci, saj bi to za nekatere lahko pomenilo zadrego.</p> <p>V drugem koraku morajo natančno spremljati svoje izdatke za en teden.</p>	<p>Delovni list za oceno</p> <p>sledilnik stroškov (Dodatek 1)</p>	<p>HITS</p> <p>Vprašanja</p>
50 min +	<p>Pregled</p> <p>Morda bo treba ponoviti osnovne aritmetične operacije seštevanja in odštevanja (z velikimi števili).</p>	<p>Gradivo Montessori</p> <p>Spletna orodja (Dodatek 4)</p> <p>Delovni listi</p>	<p>HITS</p> <p>Diferencirano poučevanje</p>

¹ for description and explanation of kinds of tasks, HITs and other background information please consult the teachers' guide

60 min +	<p>Učenje</p> <p>Učenci delajo v parih.</p> <p>Učenci na podlagi besedila o mesečnih izdatkih zglede družine izpolnijo proračunsko knjigo.</p> <p>Izračunajo prihodke in odhodke (s kalkulatorjem), preverijo, ali družina gospodari z denarjem, in razpravljajo o tem, kje bi lahko prihranili.</p> <p>V naslednjem koraku lahko stroške razvrstijo v skupine glede na kategorije, ki so jih odkrili na začetku učne ure.</p>	Primer družinskih prihodkov in izdatkov (Dodatek 5 + 5a)	<p>HITS</p> <p>Sodelovalno učenje</p> <p>praktično učenje</p>
	<p>Prenos</p> <p>Ko učenci en teden spremljajo svoje stroške, primerjajo dejanske stroške s prvotno oceno.</p> <p>Odvisno od skupine učencev se lahko pogovorijo o svojih izkušnjah.</p> <p>Razumejo, da spremljanje izdatkov pomaga pridobiti boljši pregled nad njihovim finančnim stanjem in nenazadnje prihraniti denar.</p> <p>Glede na zanimanje učencev lahko uporabijo digitalne sledilce izdatkov</p>	Aplikacije Preglednice	<p>HITS</p> <p>Večkratna izpostavljenost</p> <p>Metakognitivne strategije</p> <p>Povratne informacije</p>

Predlogi za učitelja

Tukaj predstavljeni primer je treba obravnavati kot zgledno in navdihujoče gradivo, ki predstavlja smernice z veliko možnostmi prilagajanja teh predlogov določeni skupini učencev ali posameznemu učencu z njegovimi zelo osebnimi zahtevami.

Konkretno bi lahko primer (UPOŠTEVAJTE SVOJE STROŠKE) prilagodili na naslednje načine:

- Trajanje: Trajanje tega primera se lahko glede na zanimanje učencev precej razlikuje. V fazi aktivacije je morda treba pojasniti več pojmov (npr. bruto in neto dohodek). Morda bo treba pripraviti tudi seznam besedišča.
- Individualizacija: Glede na predhodno znanje učencev bodo učitelji in vodje usposabljanja morda potrebovali različna gradiva za preverjanje aritmetičnih operacij (seštevanje, odštevanje). Učencem s predhodnimi digitalnimi spretnostmi lahko učitelji in vodje usposabljanja predstavijo sledilce izdatkov ali proračunske knjige kot preglednico ali aplikacijo.
- Upoštevane dispozicije: Pogovor o denarju je občutljiva zadeva. Zato je mogoče temo obravnavati tudi samo s pomočjo izmišljenega primera. Učenci lahko to, kar so se naučili, sami prenesejo izven učilnice.
- Stopnja zahtevnosti: Primer vsebuje izračune z velikimi številkami. Nekateri učenci lahko rezultat izračunajo miselno, drugi uporabijo kalkulator / pametni telefon.

Cilj naših izobraževalnih dejavnosti je, da se učenci matematičnih spretnosti ne naučijo le na pamet, temveč jih predvsem prakticirajo in funkcionalno uporabljajo v vsakdanjem življenju in/ali v poklicnih situacijah. Zato je priporočljivo čim bolj in čim pogosteje uresničevati idejo HITS (higher impacts of teaching skills): ...

- ... delati s konkretnim in avtentičnim gradivom, ki ga bodo učenci prepoznali v vsakdanjih življenjskih situacijah. V našem primeru nekateri učenci morda še nikoli niso videli proračunske knjižice. Zato je pomembno uporabiti predlogo s kategorijami, ki ustrezajo svetu učencev. Za sam postopek izračuna bodo učenci morda namesto kalkulatorja raje uporabili svoj pametni telefon.
- ... učencem postavljajte vprašanja in jim dovolite, da sami postavljajo vprašanja. Ključnega pomena je lahko razprava o temah, kontekstih in številkah, ki se nanašajo na računanje. Kot je bilo že omenjeno zgoraj, je lahko razprava o finančnem položaju za nekatere učence neprijetna. Pogovor o tej temi zahteva skrben premislek in občutljivost.
- ... razmislite o možnih načinih prenosa: Učenci razmišljajo o svojem finančnem položaju. Bolj se zavedajo morebitnih finančnih težav in morda bodo lahko jih rešijo. Pomembno je, da jim poveste, da so na voljo svetovanja, ki nudijo pomoč.

Dodatek 1

Spremljanje stroškov

	Živila		Oblačila		Gospodinjska in čistilna sredstva		Ostalo	
Datum	Kaj?	Znesek	Kaj?	Znesek	Kaj?	Znesek	Kaj?	Znesek
Skupni znesek								

Dodatek 2

<https://noe.arbeiterkammer.at/service/broschueren/konsument/Haushaltsbuch.pdf> [28.06.2023]

HAUSHALTSBUCH

Kosten in € für					
Datum	Lebensmittel	Essen/Getränke auswärts	Kleidung	Kosmetik	Sonstiges
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
SUMME					

HAUSHALTSBUCH

Kosten in € für					
Datum	Lebensmittel	Essen/Getränke auswärts	Kleidung	Kosmetik	Sonstiges
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
SUMME					

Dodatek 3

<https://learningapps.org/view23379597> [28.06.2023]

The screenshot shows the LearningApps.org website interface. At the top, there is a navigation bar with the LearningApps.org logo and a language selection menu. Below the navigation bar, there is a search bar and several menu items: "Apps durchsuchen", "Apps durchstöbern", "App erstellen", "Kollektion erstellen", and "Anmelden". The main content area is titled "Einnahmen oder Ausgaben?" and features a large background image with a green left half and an orange right half. The words "Einnahmen" and "Ausgaben" are faintly visible on the green and orange backgrounds, respectively. A central dialog box titled "Aufgabe" contains the following text: "Handelt es sich hier um Geld, das Sie bekommen (Einnahmen) oder Geld, das Sie ausgeben (Ausgaben)? Ziehen Sie die Begriffe ins richtige Feld." Below the text is an "OK" button. In the bottom right corner of the main content area, there is a blue circular button with a white checkmark icon.

Dodatek 4

www.learningapps.org/1588491 [30.06.2023]

The screenshot shows the LearningApps.org interface for an application titled "Addieren im Zahlenraum 50". The interface includes a navigation bar with options like "addieren über 100", "Apps durchstöbern", "App erstellen", "Kollektion erstellen", and "Anmelden". The main content area features a number line from 0 to 50. A central task box titled "Aufgabe" contains the instruction: "Löse die Rechenaufgaben und ordne die Ergebnisse auf dem Zahlenstrahl". Below the task box, there are three math problems in rounded rectangular boxes: $18 + 11$, $2 + 14$, and $22 + 22$. A hand icon is shown pointing at the $2 + 14$ problem. An "OK" button is located below the task box. A blue checkmark icon is in the bottom right corner.

Dodatek 5

Vodenje proračunske knjige

1. Preberite besedilo o družini Schneider.
2. Podčrtajte prihodke in odhodke v besedilu.
3. V proračunsko knjigo zapišite prihodke in odhodke.
4. Izračunajte, koliko na mesec zasluži in koliko porabi družina Schneider.
5. Izračunajte, ali družini Schneider ob koncu meseca ostane kaj denarja.
6. Pogovorite se o tem s partnerjem: Kako bi lahko družina Schneider prihranila denar?

FDružinska proračunska knjiga

Prihodek		Strošek	
Kaj?	Znesek	Kaj?	Znesek
Skupaj:		Skupaj:	
Razlika (Prihodki – Stroški):			

Dodatek 5a

Pazite na svoje izdatke

Družina Scheider ima v zadnjem času težave z denarjem. Zato želita zakonca Schneider podrobneje preučiti svoje mesečne prihodke in izdatke.

Gospa Schneider dela s polnim delovnim časom kot prodajalka in zasluži 1.345 EUR neto plače na mesec. Gospod Schneider je frizer. Dela s krajšim delovnim časom 30 ur na teden in vsak mesec zasluži 1.108 EUR neto plače. Otroški dodatek za oba njuna otroka znaša 279 EUR.

Schneiderjeva živi v najemniškem stanovanju. Najemnina znaša 973 EUR, vključno s komunalnimi storitvami. Vendar morata za elektriko plačati še dodatnih 83 EUR.

Za živila sta Schneiderjeva ta mesec porabila 571 EUR, za higienske in čistilne izdelke pa še 53 EUR.

Oblačila in obutev za otroke so stali 119 evrov.

Gospod Schneider je kadilec. S kajenjem želi prenehati že dolgo, vendar mu to še ni uspelo.

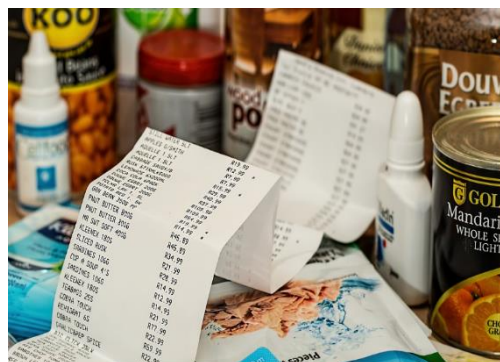
Prejšnji mesec je za cigarete porabil 60 EUR.

Gospa Schneider obiskuje tečaj joge. Mesečna kotizacija znaša 45 EUR.

Družina Schneider ima tudi avto. Za lizing obroke in bencin so porabili 304 €.

Gospod Schneider ima otroka iz prejšnjega zakona, za katerega plačuje preživnino v višini 223 EUR.

Včeraj so imeli Schneiderjevi veliko smolo. Pokvaril se jim je pralni stroj. Zdaj ga morajo nujno zamenjati. Zato sta takoj poiskala novega na internetu. Najboljša ponudba je bila 398 EUR. Si ga lahko privoščita?

(Foto: www.pixabay.com)